

ГОДИНА II.

БРОЈ 15.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ

ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ,
СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

Власник: СРПСКИ ПАТРИЈАРХ ГЕОРГИЈЕ. — Уредници: СЕРГИЈЕ ШАКРАК-НИНИЋ и САВА ПЕТРОВИЋ.

У НОВОМ САДУ 12. АПРИЛА 1892.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

НАРЕДБА

Архијерејске Консисторије карловачке од 10. (22.) марта 1892 бр 99. ех 1892. издана у предмету испитних и брачних известија

Пречасни Г. Протопресвитер!

Поводом тим, што неки свештеници не налазе за нужно својим парохијанима, који се жене из друге које парохије, издати испитно известије, без кога парох невестин не може испит дотичних у брак ступајућих лица обавити — позивате се Преч. Ваша, да парохијском свештенству Протопресвитерата Вашег наложите, да у будуће из своје парохије у другу парохију на испит полазећим женицама нужно са званичним бројем и печатом провидети се имајуће испитно известије издати има.

одговорношћу забрањено странага парохијанина венчати без ваљано остављеног брачног известија и у том случају, ако је жених можда допринео диспензацију, која не даје нити може дати таково овлаштење, да се венчање безусловно обавити може, већ напротив забрањује венчање у случају, ако мимо дотичне њоме одклоњене брачне препоне постоје још друге какове каноничне или политичне препоне, које душепечитељ из брачнога известија односно из брачних исправа дознати старати се има.

Из седнице Архијереј. Консисторије у Карловци 10. (22.) марта 1892. држане.

Подједним упозорићете свештенство Протопресвитерата Вашег, да је под строгом

ГЕОРГИЈЕ с. р.
Патријарх.

НАРЕДБА

Архидијезалне Консисторије карловачке од 10. (22.) марта 1892 бр. $\frac{158.}{114.}$ ex 1892., издана у предмету поделе сесијоналних плодова, кад је више свештеника једну парохију обслуживало.

Пречасни Г. Протопресвитер!

Поводом тим, што овоподручни свештеници често једни друге овамо притужују због тога, што се при подели међу њима делити се имајућих сесијоналних плодова нагодити не могу, и то обично с тога не, што сваки од њих друкчије схваћа сам начин те поделе, те тако по неунутности својој Консисторији овој не мале досаде причињају са непрестаним међусобним распрама, које иначе њима, позваним да буду свјетски мѣра и соль земли, најмање приличити могу — нужним налази Консисторија ова за у будуће одклонити свако недоумјеније у погледу сесијоналних плодова следећа правила овоподручном парохијалном свештенству знања и будућег равнања његовог ради приказати.

1. Економска година почиње са 1. октобром и траје до 1. октобра следеће године.

2. Ако је у течају једне економске године на једној и истој парохији служило више свештеника, један после другог, онда

се свеукупни плодови сесијонални у тој парохији и од те економске године међу њима деле тако, да сваком од њих припадне толико $\frac{1}{12}$ деобине, колико је који месецâ у тој економској години на парохији тој служио.

3. Равним начином дели се сесијонални приход, кад је сесија на половину или савим под аренду издана.

4. Порезни терет сесије за дотичну економску годину дели се на уживатеље исто тако као и плодови.

5. Од деобе изузима се семе и трошак утрошени у сесију, што се има у корист онога, који је то допринео, из деобине излучити.

О чем се Преч. Ваша ради даљег сходног поступка обавештавате.

Из седнице Архид. Консисторије у Карловци 10. (22.) марта 1892. држане.

ГЕОРГИЈЕ с. р.
Патријарх.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

ХВАЛА НА УСКРШЊЕМ ДАРУ И ПОЗДРАВУ.

Ваистину нам је мио и драг ускршњи дар, којим нас добра браћа дариваше у „Нацрту правила за удружење срп. прав. свештенства у митрополији карловачкој“.

Ваистину је онако било, ваистину треба да бива и буде, као што брат поручује браћи својој у ускршњем поздраву своме.

Томе дару и поздраву ево одзива данас, на Томину недељу. Ал ипак за то ми нисмо неверни Тома, него ћемо се одазвати као војници Христове науке: „благо онима, који не видеше а вероваше“, са чвретом вером: да је удружење наше племенита и остварива мисао, а да ће, кад се скорим оствари, бити од користи свима, којима се та корист намењује.

У томе уверењу учвретио нас је и састанак браће, старије и млађе, 23. марта о. г. и њихов „нацрт правила“ за удружење.

После овог њиховог чина и највише изјаве Његове Светости, ми, заиста, видимо „мисао удружења на пољу свога остваривања“.

За то, хвала доброј и племенитој нашој поглавици, Светоме Патријарху; хвала у напред добрим и узвишеним Архијерејима свима, који ће удружење свештеничко пригрлити на топле и снажне груди своје моћне заштите и оживотворити га својим архијерејским благословом.

Хвала и браћи, која збор зборише у Карловцима и нама спремише мио и драг ускршњи дар, а знамење новог живота и рада, у цркви и свештенству нашем.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

Хвала им на одушевљају, којим прихватише мисао и једногласно признаше и истакоше потребу и корист удружења. Евала им, као што ће светао образ бити и свештенству целом, кад се скорим нађе у једном колу братске љубави и познавања, спојено и скопчано светлим зрацима једних мисли, одушевљено и прожмано жаром једне тежње, а снажно и јако у одлучности и истрајности једнодушног рада, загрејано вером у вечну славу свете православне цркве, ненадмашно у љубави према милом роду српском, а стално у нади, да ће бити онако, како треба да буде.

Ми у то верујемо и сваком брату у име Христа, чији смо војници сви, говоримо: „**НЕ БЪДИ НЕВЪКРЕНЪ НО ВЪКРЕНЪ**“.

У оно што је узвишено и племенито, истинито и добро, треба свако, а ми свештеници морамо веровати, да је и могуће и достижно. Без те вере не извршују се ни мала дела, — а велика никад!

А зар мисао удружења и тежња за њим није узвишена и племенита? Зар цел тога удружења није истинито добра?

Дакле? — „Јест, тако је. Али — — — —“ Стани, брате, не говори даље. Не пружај ми прет твој на ово и оно, што је и како је код нас и међу нама било до сад. Знаш и ја све то. Па шта? Може ли бити у интересу ствари саме, да сад потежемо све инкриминације, које би могле теретити велик део нас, са разних јада наших? То би само могло заплетати и мрсити покрет удружења у његовом порођају; могло би спречавати и отештавати углађену радњу и повољно расположење према делу и остваривању удружења, а добра никаквог донело не би!

За то смо ми мишљења, да се досадање стање не узима и не увлачи у расправу сад; апсолутно не као спречица удружењу, као невера вери у остварење и успех удружења.

Не би то водило к цели, а уз то нема томе ни потребног, озбиљног и лојалног разлога.

Какви смо до сад били, морали смо бити, јер нисмо били друкчији и јер није било друкчије. Или да кажемо са блаженопочившим Теофаном епископом: „ О! а како би можда, и да како да би све друкчије било, да је било друкчије. Али ваљда није ни могло да буде другачије, него онако, како је бивало и како је било“

Манимо се дакле рекриминација, јадања и сухих суза, уздисања, предисања и силом не-

ровања. За људе и војнике је енергија, усталост, одлучност и самопоуздање.

Ко не верује, да може код нас и друкчије да буде, него што је било, па у том неверовању — неверног Томе — спречава удружење, ма чиме и ма на који начин, те не би своје способности и средства хтео, у том и ради тога неверовања, да стави у службу удружења и његове цели, — тај би тиме доказао само једно, а то је: да га се много и не тиче, хоће ли кад друкчије и бити.

Знамо и ми, па и рачунамо са свима досадањим појавама у животу нашега свештенства и околностима, које постоје и данас још. Али, то све не може нас следити и наркотизирати у неки преблаг насивитет према покрету, према мисли, према делу, које се жели и настоји извршити удружењем нашега свештенства у цркви и свештенству, а ради користи и напретка нашег милог народа.

На против ми треба да обазриво и мудро избегнемо и обидемо сваки гребен, о који се до сад ломио и сломио сличан покрет у свештенству нашем. Ми морамо заборавити и осудити, што је било, а ничим не подржавати то, ничим не изазивати и не проузроковати наклоност старом стању, конзерватизму нашега нерада и индиферентизма.

Ми морамо одлучно и нетренимице „гледати, куд смо погледали и тамо ићи, куд смо пошли“, са уверењем, да ћемо и сагледати земљу обећану, да ћемо и стићи мети тежње своје.

Ако има сумње у кога и неверовања „док не види“, у нас га нема! А нема за то, јер онај олтар — удружења —, којем нас позивају браћа наша, да у њему прославимо име Христово, да се у њему међусобно окадимо кадијоницом вере, љубави и наде, врлине и науке, а оснажимо мишљу и радом, којима ћемо са двери олтара тог подизати св. цркви нашој славу, а народу милом благовештавати путе напретка, те тако заједнички служити службу Богу, а одуживати дуг народу, — олтар је позива нашег, у који треба сваки од нас с вером да улази, с одушевљењем да хита.

Ако има сумње у кога и неверовања „док не види“, у нас га нема. А нема га за то, јер ми верујемо у свест нашега свештенства; јер ми верујемо у моралну способност његову, да се зна и да се може одушевити за уз-

вишени и благотворни посао, који му удружење намењује; јер, на послетку, верујемо и у то, да ће наше свештенство уједињеним силама и међусобним умним допуњавањем, и кадро бити тај посао и извршити.

Тако ми мислимо, тако ми осећамо, јер тако и верујемо и томе се надамо. А свештенство ће цело — ако Бог и срећа даде — скоро потврдити, да смо имали и право.

А да се већ и сада сигурно и поуздано може судити какво расположење влада у свештенству према удружењу, потребно је, да се о томе чује глас из појединих протопресвитерата.

Сад почињу исповеди свештенства, прегледања протопресвитерата, те би најзгодније било, да се свештенство тим приликама изјави за удружење. Где исповеди нема, а прегледања скоро неће бити, могу браћа и на много других начина ту изјаву учинити и доставити је писмено или брзојавно уредништву овога листа. Где сте двојица или тројица, браћо, подижите глас свој за удружење.

Те су изјаве и за то већ потребне, јер ће се по њима најбоље дати одредити земан за скупштину.

Браћо епархије накратке! Ето вас 14. априла на окупу у Пакрацу; ето вам згоде да подигнете глас у корист удружења. Учините то, никад лепше згоде! Учините то и код свога високопреосвештеног епископа, а јавите нама свима шта учините.

Толико о удружењу, а сад коју о „нацрту правила“.

Удружење по „нацрту правила“, обухвата цело наше митрополијско свештенство. Тиме га скупља у једну целину, везујући га непрекидним дотицајем и саобраћајем мисли, тежња, рада и потетицаја с једне, а братског расположења и саучешћа с друге стране.

Такво удружење и јесте једино право и целиходно. У таквом удружењу и можемо само бити једна целина и постизавати истакнуту цел.

А та цел и задатак, што га нацрт правила удружењу поставља, отворен је и прецизан, против којег не може бити приговора ни с једне стране, а који треба да буде одобрен и потпомогнут од свакога са радошћу.

Цел је удружењу строго религиозно-морална и црквена, а потребу и оправданост њену и према свештенству самом, не може нико одрећи.

„Нацрт правила“ изнаша и средства, којима ће удружење постизавати своју цел и вршити свој задатак. Та средства, у колико се могла унети за сад у правила, сведоче озбиљност, одлучност и остваривост тежње, да удружење не остане на хартији и у мастилу, него да се покаже и на делу и учврсти у души и енергији свештенства.

Сва средства, која се за сада могу само учити у правилима, а која ће, по нашем мишљењу, у своје време требати истаћи у посебноме чланку правила, нису немогућа, него са свим природна, употребљива, а у власти и снази нашег свештенства. А то је једна велика гаранција, да ће удружење и моћи своју цел и задатак успешно вршити; те је и доказ, да удружење и тежи само за оним, што се постићи и учинити може и даде.

Организација удружења спроведена је у „нацрту правила“ аналогно управној организацији наше цркве. Ту је скупштина, која удружује цело митрополијско свештенство; епархијски и протопресвитератски зборови као претставници епархијског и протопресв. свештенства. Ту су главни одбор, епархијски одбор и протопресвитер као органи удружења у митрополији, епархији и протопресвитератима, сваки са својим делокругом, а ради једне цели.

У организацију удружења унесена је и „благајна“. Њоме се осигуравају удружењу и материјална средства у постизавању његове цели. Без њих удружење не може ни бити, јер та средства захтева администрација удружења и онај део цели његове, који тежи за унапређењем цркв. књижевности и материјалног потпомагања сиромашнијих и заслужних свештеника.

Овај део цели удружења врло је важан. И ми смо уверени, да ће га браћа свештеници радосно поздравити и прихватити.

Удружење се, по „нацрту правила“, ставља под заштиту св. Архијерејског Синода. Целу пак организацију удружења провејава нежни синовљи осећај, мудри и тактични, а искрен и отворен пијетет и разлог пажње и поштовања, којим се свештенство односи према свом Светом Патријарху и високопреосвештеним Епископима. То је, — рекли бисмо — каноничка страна организације удружења, која само може служити на част одбору, који је нацрт правила донео, а која ће бити на част и целом свештенству, кад тај одношај према архиепископима и у „правилима“ потврди и утврди.

За сада оволико о „нацрту правила“. У специјални претрес његов не ћемо улазити. Хоће ли се томе „нацрту“ шта додавати или у њему исправљати, то је најеходније и најбоље оставити скупуштину, која се има сазвати.

А „одбор за припремну радњу“ и његова председника молимо, да учине све, да се до скупштине што скорије дође.

Ми рекосмо своју. Проговорите и друга браћо! На вама је ред!

— ρ —

ПРОПОВЕД НА УСКРС.

Љубазна браћо! Како нам је мило сунце после многодневних облачних и суморних дана; како нам се радује душа кад нас мине дуготрпна мука и патња; како срце заигра слободно, кад нам после препаћена страха са груди падне терет сињи!

Тако нам је и данас, после великог четвртка, страсног петка и оплакане суботе Христовог страдања, смрти и погребља.

Страшним и великим мукама мучише Христа на суду, но најстрашније и највеће је претрпео на Голготи, под венцем трновим на крсту распет!

„Земља се потресе и камење се распаде и гробови се отворише“; „тама би по свој земљи и помрча сунце“, кад Христос „испусти душу“.

А после толико стотина година још и нама дрхће душа и тужи, срце се стеже и цепа, помрчава поглед у страху и трепету од помисли и сећања, какав је мучан Христу четвртак био, а како ли страшан велики петак на Голготи.

После толиких векова још и данас, а и од данас, докле света буде, росиће хришћанска душа спомен страсних мука Спаситеља свога топлом сузом своје туге и побожности; кадиће хришћанско срце велики петак Голготске смрти Избавитеља свога вером у Његово Божанство; преливаће свест хришћанска попуцани печат и одваљени камен гроба вечног Учитеља свога благодарношћу помена вечног, захвалношћу спасења свога.

Јер из тих мука четвртка великог, јер из страхоте петка мученичког, јер из гроба тридневна, свануо је живот нама, засјало је сунце нашег спасења, чуо се опроштај Божји, добисмо кључе царства небесног, а широм света, па до века, заорила се радост: Христос васкрсе!

И као што се од тада у срцу, души и свести хришћанина сачувала суза туге, измирна побожности и воштаница благодарности за велике муке и смрт Христову; тако и данас још, тако ће и до века на данашњи дан хришћани чистим срцем својим, који га буду имали, спајати песме своје са песмама ангела небесних, те певати на небу и славити на земљи „**Воскресење твоје Христе Спасе!**“

За то ево и нас, љубљена браћо, широким грудима, весела срца и радосне душе и данас, да један другоме, да ја вама, а ви мени од срца, са срца, из срца, поздравимо радост највећу: Христос васкрсе!

Христос васкрсе, мила браћо, мила децо, — свима вама Христос васкрсе!

А зашто је васкрсао? Или да се најпре запитамо: зашто је Христос претрпио толике и тако страшне муке? Зашто је претрпио толику поругу и хулење; зашто се дао на Голготи распети?

Христос је могао учинити, да све то не буде! Као Син Божји, као Бог, могао је победити и војнике и Кајафу и Пилата и све царство земаљско.

Јесте, љуб. браћо, могао је. Могао је једном речју, редним махом. „Али како би се испунило што стоји у писму да ово треба да буде.“? Воља Оца небеснога одредила је тако да буде, као што је било, јер тако је требало да буде, а да се „смрт смрћу победи и онима, који су у гробљу, живот дарује.“ Јер Христос је имао да испуни вољу Оца свога небеснога, а та воља беше: да се спасе „миръ“, да се спасе цео род људски. Да се спасе: просвећен вером у истинитог Бога, Оца, Сина и светога Духа; оплемењен љубављу према Богу, према ближњем и према себи самом, а утврђен у нади на Бога и победу истине и добра.

Ради тога је све бивало, што је било од јасала витлејемских до васкрса светлог.

Ради тога се родио Христос, ради тога је учио, трпио и претрпио, распет био и васкрсао.

Учио, да љубити треба и непријатеље, и са крста молио се Богу, Оцу своме, да опрости онима, који га разацињу и муче.

Учио, да је благо ономе, који претрпи до краја у добру и истини.

Учио много много и сам радио чему је учио друге, да потврди истинитост науке своје делима својим, и целој науци својој ударао печат ненадмашивости, савршенства и божанствености.

Животом својим, мукама својим и смрћу својом доказивао је, да се та наука извршити даде, а васкрсом својим потврдио је, е се порицати више не да, да онај и побеђује, који ту науку врши, а у вршењу истраје до краја.

И да нас увери, да је Он истина, живот и пут, и да нас наоружа за истину, оснажи за тај живот и поведе тим путем; да нам покаже, како се врши воља Оца

небеснога, како се остаје у добру, како се трпи за правду, за истину умире, зло побеђује, а царство небеско осваја и заслужује: ето, за то се Христос родио, за то је учио и радио, трпио и претрпио, за то је распет испустио душу, — за то је Христос васкрсао!

Да за то, да и ми чинимо, што је чинио Он, да и ми љубимо, као што је љубио Он, да и ми трпимо за правду, умиремо за истину, да и ми побеђујемо зло на земљи и освајамо места на небу, и будемо где је Он, у Њему и с Њиме у царству Оца небеснога.

А док смо на земљи овој трошној и варљивој и док сунце земљу, а Јеванђеље срца грејало буде, да пред сваким искушењем и насиљем, у свакој муци и патњи за истину и правду, вером у истину божанства Христовог, надом у вечност правде Оца небеског, певамо и кличемо један другоме:

Христос васкрсе!

1892.

Јован Јеремих,
парох бачиначки.

САМОУБИСТВО СА РЕЛИГИОЗНО-МОРАЛНОГ ГЛЕДИШТА.

(по руском.)

Од Саве Теодоровића, професора и катихете у кр. вел. реалци у Земуну.

(Наставак.)

У ствари међу тим борбама и правим данашњим двобојем је само спољашње сродство, а унутарње немају никакве везе. Потреба двобоја условљава се искључиво појмом о части; и ма како лажан и изопачен био тј појам, двобој се без тога елемента не да замислити, пошто се иначе у очима јавнога мишљења сматра као обична туча или убиство. Међу тим некадањи судбени двобоји одређивани су само пресудом суда и то не само ради решавања кривичних дела, него и самих обичних грађанских процеса, дочим су на против судови свуда прогонили праве двобоје као врсту нарушавања владалачких и државних права. Најпосле свагда и свугде мора бити и по опће примљеном мишљењу и по тумачењу

учењака, који су се специјално бавили излагањем и тумачењем правила о дуелу, — сваки двобој примљен слободно, промишљено, без икаква присиљавања од стране противника, те може подлежати упливу моментано владајућих назора о части и увреди. Овај последњи услов ставља опстанак двобоја у непосредну зависност од умног и моралног развића друштва, те по томе се законодавне мере против двобоја нису никада и нигде спроводиле жељеним успехом и чак на против, у Францеској се приметило, да чим су се строжије мере против двобоја предузимале, тим су се чешће и жешће појављивали. Па то је и врло појмљиво. Непозивање у извесним случајевима на двобој и непримање позива, сматра се у друштву очитим знаком кукавич-

лука. Јасно је дакле, да је за прекраћење двобоја или барем ограничење му, пре свега нужна извесна умна и морална зрелост у друштву, под чијим утицајем се само могу створити правилнији појмови о части и начинима повреде јој. Истина, у Русији онај део рускога друштва, у коме се виђају двобоји, налазио се до друге половине XVIII. века на нижем ступњу културе него доцније, па ипак не беше тамо двобоја. Тако би тај факт по изгледу протусловио нашој претпоменутој примедби. Но то протусловље показује се само таковим, кад се узме у обзир, да су елементи данашње руске образованости позајмљени са запада, одакле су заједно с просветом тамо прешли и појмови западнога дворанства како о двобоју тако и о части.

Колико се може закључити из историјских података, први двобој по ошће примљеним европским правилима био је у Русији тек око седамдесетих година прошлога столећа. А до тога времена увреда се или праштала по хришћанском милосрђу, или се освећивала својеволјном расправом јачега над слабијим, или се истраживала судским путем. Први појам о двобоју добили су Руси по свој прилици од иноземаца, који живљаху у Москви. Тако је парочитим царским указом од 25. октобра 1682. дозвољено чиновницима ходити са сабљама и другим оружјем, „а трговцима забрањено, као и то, да ни с ким не смеју никакове свађе и „двобоје“ заматати; а ако би ко какву кавгу заподоо, или кога оружјем ранио, — с тим да се без итедње поступи по указу“. Тај указ у руском законодавству примењује се и на наредбе о двобоју, и ако је по свој прилици издан само против свађа и туче и против употребе оружја у том случају. У војеном закону изданом 30. марта 1715. каже се, да се позиви на „двобоје“ забрањују, „па ма кога високога или нижега чина ко био и ма како изазван и увређен био“. „А ко против тога погрешн, — вели се у закону — има се одмах казнити — вешалима“. Таква казна била је одређена и за секунданте или посреднике без обзира на последице двобоја. У двобоју убијени имао се обесити за поге. Слично узаконење види се и у морском закону,

изданом 1720. год. Такву строгост према дуелантима позајмио је био Петар Велики из тадањег немачкога законодавства, које је осуђивало и прогонило двобоје. Тај престоги указ Петра Великога био је ублажен Јелисаветом Петровном, услед општег укинућа смртне казне. И за тим у руском законодавству није било наредба о двобоју до год. 1782., кад је издан тако звани „уставъ благочиниѣ“, у коме се помиње о забрани двобоја и о томе, да се дуеланти имају предавати суду ради строге казни. За Катарине II. у Русији су двобоји били тако чести, да је царица издала за њих 21. априла 1787. нарочити манифест, у коме су изложени пазори тадашње законодавне власти о двобоју и који је све до год. 1846. био основ свима наредбама тамошњим против двобоја. Поменути манифест царице Катарине говори и о историјском постанку двобоја у Русији и примењује, да „предра суде, које су изазивале двобој у Русији, нису од предака наслеђене, по да су стране, пренесене и примљене.“ И при даљим издањима руских државних закона нису испуштене моралне поуке у погледу двобоја. Тако н. пр. у њима се ставља свима и свакоме у дужност: „да живе у искреној љубави, миру и слози, да један другом одаје поштовање по достојанству, да се указује послушност коме то припада по утврђеном поретку и да се сваки стара, да спречава неспоразуме и кавге, које могу довести до огорчења и увреда“. За тим се налаже, да сваки има у случају увреде, поднети жалбу „одређеним за то особама и местима“. Но све то није докинуло двобоја ни за времена цара Николе. Двобоји су били непрестано чести. При суђењу, дуеланти, ма и не припадали војничком стаљежу, били су као и војници предавани војничком криминалном суду, који на основу својих закона изриче строгу осуду против двобоја, тако, да онај, који би позвао кога на двобој по други пут, има се осудити „као рушилац мира и спокојства и лишити се свију права и имања, те послати на вечито изгнанство у Сиберију“. За први позив на двобој и употребу оружја, кривац се лишавао права на закониту задовољштину, био је суђен као непокоран закону,

а поврх тога предавао се надлежном суду, чију је компетенцију двобојем обишао и повредио. Ако се двобој свршио раном, осакаћењем или убиством, кривац се судио као и за обични преступ те врсте. Секунданци, који нису завађене измирили, или их власти пријавили, имали су се такођер казнити као учесници у двобоју и то по мери штете и вреда; а ако вреда није било, то су се судили као учесници у двобоју самовољнога суда и противзаконе одмазде. Видимо дакле како је руска власт сматрала двобоје и свим мерама се старала, да спречи убиство и самоубиство. Међу тим чујмо пресуду о двобоју и из уста једнога знаменитога Францеца (Русо-а): „Шта?! Зар се могу врлине, које неко фактички имаде, лажи једнога клеветника уништити? Зар увреде пијана човека да наше заслуге у сумњу доведу, а част једнога поштењака да се даде каљати једним неваљалцем? Но — одговориће нам се — двобој баш доказује, да човек имаде срца, и зар то није довољно да поругу и срамоту свију других порока збрише? Но ми питамо, који ће частан човек такав закључак потписати, а који здрав разум га оправдати? По тој логици сме се сваки неваљалац тући, па да постане поштен човек; по томе речи лажова постају истином, кад се општрицом пресуде; и ако нас оптужују ради потајног уморства, зар ћемо и другог човека убити, да докажемо, да прво убијство не стоји; по томе дакле зависи врлина, порок, част, поштење, истина и лаж, — од исхода једног двобоја; бојно попрште је дакле место правде; остаје нам дакле још само право јачега; убиство замењује разум, задовољштина, коју увређеноме дугујемо, састоји се у убиству истог и свака увреда се у крви увређенога, или онога, који је увреду нанео — може спрати. . . . Еда ли је Цезар послао позив Катону, или Помпеј Цезару, кад је ваљало нанесену срамоту осветити и еда ли је највећи војсковођа Грчке тиме обешчашћен, што је дозволио, да му се налицом попрети? . . . Заиста је двобој гадни, варварски обичај, достојан свога суровог порекла. Најпосле питање је, зар се онде, где се један или више живота на коцку међу, не може наћи никакова другог пута, којим

би частан човек своје јунаштво могао показати и своју част опрати, по да баш том варварском обичају следимо? Чувајмо се, да свето име „части“ не променимо са једном суровом предрасудом, која сваку врлину ставља у зависност од врха мача и која је у стању да само неваљале јунаке произведе. . . . Нека би дакле сви дошавши к себи размислили, да ли је дозвољено и разумно, намерно дирнути у живот другога и за љубав једној варварској и опасној глупости, свој сопствени живот на коцку стављати без икаквога друга оправдана узрока и еда ли ће жалосна успомена у такој прилици проливене крви, престати у виновника тога чина вапити за осветом! Ко штуче врлину, тај ће следовати њеном захтеву и обичају, а не поквареном људском“. (Nouvelle Heloise I. 57.)

У Аустро-Угарској монархији владају у државном законодавству такођер строги прописи против двобоја и свију учесника у њему. Тако у аустријској државној половини сматра се по тамошњем закону двобој као злочин, те се како дуеланти, тако и секунданци казне мерама, које су за преступ прописане. То исто законско начело вреди и у троједној краљевини. У угарској државној половини сматра закон двобој као прекршај; по свакојако подвргава кривце казни, по мерилу, прописаном за прекршај закона.

Историја самоубиства јасно показује, да су неки међу незнабошцима дозвољавали самоубиство, не сматрајући га ни у колико преступом; а неки су се односили неодређено према том питању, те су тако многи у том питању могли заћи у заблуду. Прегледајући мишљења старих философа о самоубиству, видимо, да философија Платонова и Аристотелова није била заштитницом самоубиства. Епикуровци, имајући на уму уживање и здравље, са свим би га одбацили, да су се при том руководили вишом идејом. Стојици су одлучно бранили самоубиство и то им је лежало у начелима. Они су се трудили, да савладају сваку околност и да сматрају с уважењем самоубиство, у коме се тобоже показује гордост и непослушност човека пред Богом и пред људима. Антонин, Тацит и пре њих

Сенека говори о том предмету опредељено; но последњи по некад протусловећи самоме себи, говори у корист истини. Цицерон се колеба час на једну, час на другу страну; а најпосле и он се сложио са мишљењем, да се овај живот може оставити као позоришна представа. (De tim. III. 18.) Русо у својим знаменитим писмима наводи деломнице наводе и за и против умесности тога поступка, гледајући с једне стране на самоубиство као ослобођење од невоља живота, а с друге стране упоређујући га са глупошћу лењивца, који потпаљује своју кућу, само да ју не мора оправљати и уређивати. Кант (Tugendlehre §. 73.) и Фихте (— §. 356.) ослањајући се на начела мудра и праведна, проглашују самоубиство злочином и понижењем човека. Неки опет између моралиста најновијега времена

сматрали су самоубиство дозвољеним на том основу, што се све лепо у трагедији, мора дозволити и у правом животу; према томе су они у неким случајевима сматрали га невиним делом, а у неким шта више — дужношћу. Тако једни веле, да по слабости људској често и сам мудрац пада у борби са горчином судбе. Знајући то, морамо сажаљевати свакога самоубицу, као несретнога човека, који је насилно прекинуо нит свога живота, може бити по природној склоности к страшљивости и одвратности од живота, а може бити и од телесне растројености, или најпосле, може бити и услед болнога стања душе или услед необично распаљенога уображења. То су мисли најновијих моралиста, којима правдају самоубиство.

(Наставиће се.)

О ЕПАРХИЈСКИМ ПРОПОВЕДНИЦИМА.

(Одговара Јован Јеремић, парох.)

(Свршетак.)

У Грчкој је још и данас ниже сеоско свештенство доста неучено. У старије доба било је и више. Том неуком свештенству није се могло поверити проповедање или бар оно није могло проповедати о свему. За то су постављени самостални епарх. проповедници, који су имали и имају задатак само да проповедају.

Па још да се распитао и за руску цркву, дознао би, да и у њој постоје епарх. проповедници, под именом: „епархијски мисионари,“ и ако су иначе у редовним приликама за проповедање слова божјег позвани свештеници-пароси или душепопечитељи. Сазнао би и то, да руски св. синод позива поједине учене богослове, да у петроградским црквама проповедају; сазнао би, да је скоро баш позван архимандрит Борис. А зашто све то? Зар за то, да се уништава углед свештенству петроградском и осталом, да им се убија воља на проповед, да се лишавају права и дужности, да се потхрањују и увећавају у нехату и немару? Или зар ради „промене, делектације“? Свакако по назорима брата Богољуба.

Али, кад већ није хтео да сазна, како је у другоме свету и другим црквама, та ето био је крај канона, па ето и сам навео право епископа, да „ради религијозног образовања он проповеда у главној цркви или сам, или ако је запречен, неко услед његовог овлашћења, а у парохијским црквама наређује за то или односне парохе или (и зашто?) шаље нарочите проповеднике,“ und — das Gute liegt so nah — а он оде, оде опет далеко, да залута.

Требао се баш задржати на томе праву епископа, да „шаље нарочите проповеднике“ у парохијске цркве, па не идеализујући о окружним протопресвитерима, него рачунајући са реалношћу, ма каква она била, дошао би до закључка, до којег смо и ми дошли.

Наиме: канони не забрањују установу епарх. проповедника, епископско је право да их може слати по епархији својој. Пракса и данашња их у неким црквама дозвољава и одржава. И пракса древне цркве их је употребљавала (Дј. ап. XV.). А савремене околности и потребе захтевају их и у нашој цркви.

Запитајмо се само: какво је код нас рели-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

гијозно образовање и наравствено васпитање; каква исповед, катихизирање и проповед? Има ли код нас индиферентизма, стагнације, заблуда, јереси? Водимо ли рачуна о назаренству, о материјализму и атеизму?

Мисли о свему томе довеле су нас к' уверењу о потреби установе епарх. проповедника. Не за то, што у нашој цркви неби било институција, за које се „црква постарала“ већ ради „учитељске службе“, него за то, јер су те институције данас друкчије, него што су некад биле, а у колико су исте, немају — људи. Бадава је институција без — њих.

И кад брат Богољуб потеже већ питање о „постојећим епархијским и окружним проповедницима“, онда га је требао разабрати и одговорити на њ, не са превијањем и савијањем: „*ништа ми не разјаснити*“, не очекивањем туђег одговора, него одговорити сâм. Јер иначе не хватај се у коло, брате мој.

И он би ванштину боље учинио, да није ни писао чланак „Епарх. и окр. проповедници.“ И то из три разлога: 1.) не би дошао у десператан положај (бр. 7.), да се извлачи; да отискује од себе и сам наслов свога чланка; да се уплаши од њега и призна своју погрешку; да не даје одговора на питања, која поставља, него да га чека од другог, на одговори ли други, да „чује и сâм“; 2.) што није њиме ништа друго рекао, него што би казао, да је у 4 бр. „Сиона“, при свршетку првога чланка, а после речи: „имамо не само епарх. већ и окружних проповедника,“ додао само још: а ти су: Епископи и протопресвитери; 3.) што је тим чланком доказао: да ја имам право, а не он.

На све оно, што не спада на овај чланак, него на први, ил' смо већ одговорили, ил' нас мрзи баш одговарати.

А сад ћемо одговорити на питање, на које он није смео одговорити, па нек чује „и он“.

Истина је: „црква се постарала и установила нужне и потребне проповеднике.“ Ту су епископи, протопресвитери и пароси. Али настаје и ово питање: кад се црква постарала за те проповеднике? Свакако онда, кад је установа тих проповедника била довољна за потребе „учитељске службе.“ А је ли она довољна и данас? Та црква живи у свету, овај се развија на све стране, а у разним правцима. Према томе развитку, у којем има много тога, што је против цркве и њене цели уперено, морају се и сред-

ства у борби за ту цел такођер развијати и усавршавати. И ми одлучно тврдимо: што је некад довољно у цркви и за цркву било, није довољно данас. Где црква остаје конзервативна и у начину и у средствима достизавања своје цели, а у друштву прогреса и науке с једне, и у друштву све нових и нових заблуда с друге стране, ту бива црква са својом цели потискивана, истина на штету самога друштва, али и на штету цркве. Црква Христова је божанска установа, она је непроменљива и вечна. Према томе она је и конзервативна. Али конзервативна у својој науци, у своме основном устројству, у својим тајнама, а није и не може бити конзервативна у начину и средствима достизавања своје цели, и ако и овима задржава увек карактер духовни и хришћански.

А зашто још „установљени нужни и потребни проповедници“ нису данас довољни? Ево зашто. Административна организација цркве је данас шира и опсежнија, него што је била, кад се црква „постарала за проповеднике“; а епископи и протопресвитери су с' обзиром на ту организацију данас са многим новим дужностима, пословима и обвезама, а с' обзиром на многе друге околности, у сасвим другом положају, него што су некад били, кад их је црква наменила и одредила на „учитељску службу“ онакову, какву би брат Богољуб хтео и данас да врше.

Ако црква тражи од епископа, да чини „каноничке визитације“ и приликом ових да врши лично „учитељску службу,“ што је несумњива потреба у животу цркве, — не тражи она то никад на штету и опасност управе епархијске. Шта више, ми бисмо рекли, да би онај епископ, који би у великој и сувишној ревности и дужности „учења“, непрестано чинио „каноничке визитације“, тако исто занемарио и штетио управи епархије, као што епископ који никад не чини те „визитације“ занемарује и штети религијозном образовању свога стада. Једно и друго није добро, нити би било целисходно. Данас није ни оправдано тражити често посећивање епархије самим епископом. Он је глава епархије; он је иницијатива, *spiritus movens*. А треба да има своје очи, руке и уста у епархији. Мора имати свој *spiritus agens*. Тиме не кажемо, да епископ никад не чини „каноничке визитације.“ Далекo је од нас и помисао на то. Према потреби да бива и то. То је једино могуће. Али то не може задовољити тоталитет религијозно-наравствених

потреба цркве и пастве. Дакле? Ето, видите, за то је и дано епископу право, да „ако је запречен у главној цркви, проповеда неко услед његовог овлашћења, а у парохијским црквама да наређује за то односне парохе или шаље нарочите проповеднике.“ И то, брате Богољубе, нису окружни протопресвитери, него они „нарочити проповедници“, против којих си ти, које наша црква нема, а које би ми желели да их има.

То и не могу бити данашњи окружни протопресвитери. А зашто? За то: јер су они и пароси дотичних општина; јер су они посредници епархијских власти, парохиј. свештенства и цркв. општина; јер нису за то ни постављени, а ни спремени. Једном речи, јер су данашњи протопресвитери сасвим нешто друго, него што су били и што би имали бити „нарочити проповедници.“ Могу се и они употребити за то, али будите уверени — без резултата.

Протопресвитер има свој делокруг и посао. За тај посао треба један човек. А „нарочити проповедник“ имао би своју специјалну мисију, задатак и посао, за који се и опет тражи цео човек. Две службе не може један човек чинити.

„Нико не може два господара служити: јер или ће на једнога мрзити, а другога љубити, или једноме волети, а за другога немарити.“ Ако ништо, ал' мисија проповедничка такве је природе, да апсолутно захтева целог човека.

Из свега следи: епископи и протопресвитери не могу данас бити нити епархијски, нити окружни проповедници, који би могли извршити онај посао и задатак, који би имали да изврше епарх. проповедници, какве ми хоћемо; нити би могли у епархији и протопресвитератима чинити проповедничку службу у оној мери, у којој то захтева интерес и потреба протопресвитерата, епархије — целе цркве.

А то значи: кад они не могу, онда се мора прибавити неко други, који ће умети и моћи и морати. Дајте га, па ма се звао епархијски,

окожни или како хоћете. Хоће ли бити или неће, не можемо ми одлучивати. Али што можемо, то и опет кажемо, казаћемо увек, сваки атом ће нам то говорити: нашој цркви треба проповедника, на сваком месту и у свако доба проповедника, мисијонара.

А такви не могу бити ни парохијски свештеници; не могу сви, не свагде и не увек. Не питајте нас: зашто?

А сад, брате Богољубе, још једну. Немој ти гледати само шта пише у „Зборнику“ и „Црквеном праву“, не мисли ти само о лепим правима и великим дужностима исписаним по хартији; не веруј ти, да то тако бива и да бити може и мора само за то, јер стоји написано. Не тари главе са ситницама и не прљај руке са прашином, остави се зачкољица. Него погледај бистро у живот, у реалност. Срачунај добро све што постоји, што бива по свету и код нас. Размисли и што бити може.

Уђи у мисао, упознај се са идејом, која почиња у установи епархијских проповедника. Промери добро снагу „живе речи“ и силу мисијонарства. Проеуди истинито колико је тога у нас, па онда ми реци, напиши ил' поручи, што си у срцу осетио, у мисли намислио.

А ми смо са собом потпуно на чисто. Као стена смо у своме уверењу, да је установа „нарочитих“ — како се звали — проповедника потребна, неопходна, и прешна и за нас, да би успешна и корисна била и нама. Једино је, што би могли дозволити; а то је: да смо и до сад без ње били, и остали живи. Да ли са завијеном главом? то се не пита.

Ал' смо ми тврдог уверења, да ће доћи, можда скоро, време, кад ће то морати бити, кад ће и бити.

Хвала ти, брате Богољубе, што ми даде прилике, да напишем и оно, што иначе не бих. А сад како ти драго.

Братско ти поздравље!

КЊИЖЕВНЕ ОЦЕНЕ.

Кратки типик или црквено правило за ученике учитељске школе. По великом типнику израдио Јован Петровић, катихета и професор на кр. вел. гимназији, реалци и учитељској школи у Загребу. У Новом Саду.

Издање и штампа А. Пајевића. 1892. Цена 45 новч. Стр. 75.

Висока кр. земаљска влада у Загребу у својој „научној основи“ од 10. августа 1889. бр. 8937. изрекла је: „главни ред појања на вечерњама и

утрећама треба да се посебно каже и напише“ — а „устројни статут“ за учитељске школе у Хрватској и Славонији у §. 47. алин. 4. вели: „диктовање и писање за предавајућим учитељем искључује се из учит. школе, већ ваља да приправници за сваки наставни предмет имају у руку потребне школске књиге“. Ето то двоје побудило је г. писаца, да напише свој „Кратки типик“ и да у њему изложи у „кратко све, што може приправнике упутити, да не погријеше проти црквеном правилу“. Да би пак тај „Кратки типик“ добио и званичну апробацију као уџбеник у учитељским школама, писац га је поднео како нашем св. архијерејском синоду, тако и нашем срп. нар. цркв. школском савету на оцену и одобрење. Св. архијерејски синод је ту књигу одобрио и благословио, а школски савет од своје стране прописао је тај „Типик“ за уџбеник у „учитељским школама и препоручио га Србима учитељима као ручну књигу за обављање њихове појачке дужности“. — Тако нам вели писац у предговору свога „Кратког типика“, те додаје, да је „поред таквог одобрења и препоруке излишна свака његова реч у похвалу своје књиге“.

Но, и ако ми много полагамо на благослов и одобрење нашег св. архијерејског синода, и знамо респектовати апробацију нашег школског савета, ипак нам штовани г. писац ваљда не ће замррити, што ћемо у овом листу коју више прозборити о његову „Кратком типик“, који као одобрен уџбеник и препоручена ручна књига улази званично у наше учитељске школе и долази у руке „Србима учитељима“.

Књига ове врсте српским језиком писаних и посебно штампаних, ми до данас не имадосмо. Почетци се налазе уз „Зборник“ и „Велику Катавасију“ пок. Димитрија Поповића, који као такви добро послужили скоро два деценија. Те почетке имала би да измени стручна књига о црквеном правилу; но књига, која је пред нама, ни по системи, ни по обиму, ни по изради, ни по практичној јој вредности никако није згодна нити за учитељске школе, нити за Србе учитеље. Оно, што је писац из „Великог типика“ ставио у свој „Кратки типик“, никако није и не може бити доста нити приправницима, нити Србима учитељима — „да не погријеше проти црквеном правилу“. Ако приправници и Срби учитељи и појци не би знали читати и разумевати „Велики типик“, или ако га не би могли имати у рукама

— поред „Кратког типика“ пишчева, баш да га и „на изузет“ знају, могли би још те како „гријешити проти црквеном правилу“. Узевши још у обзир а.) да је писац $\frac{3}{4}$ „Кратког типика“ свога позајмио из „типика“ у „Зборнику“ Дим. Поповића, б.) да је „типик“ Дим. Поповића у великом му „Зборнику“ и по системи и по чистоћи српскога језика и изради боље написан од „Кратког типика“ г. Ј. Петровића, и в.) да је кратком типиком најбоље место уз зборнике за појање: рекли бисмо, да ће „типик“, што се налази уз „Зборник“ и „Велику Катавасију“ Димитрија Поповића још дуго остати најбољи путевођа на српском језику за све оне, који га устребају.

Кад писац какве књиге жели, да му иста добије места у школи као ручна књига за ученике, то се он мора побринути, да му књига буде састављена по захтевима школе, којој ју намењује, и имати при том на уму, како дотични предмет, тако и ученике, који ће га учити. Добра система, темељно познавање предмета, зрео метод, кратка но пуна правила, лак стил, јасан израз, разговетан и правилан језик — то су у првом реду захтеви, на које при писању школске књиге ваља пазити; но писац књиге, која је пред нама, врло је мало пажње положио, да му књига буде оно, што је требала и за чим је тежила. Његова књига носи наслов „Кратки типик“; но овај је својим излагањем и сувише дугачак и неспретан за онај материјал, који садржава, а врло кратак и оскудан за оно, што у њему још треба да буде. Ми бисмо рекли, да на рачун „краткоће“ није смео изостати ред о свршавању вечера, јутрења, литургије (оно на стр. 2. и 3. је веома мало), часова, бденија, погребца, парастоса; о појању ексапостилара и јеванђеоских стихира (оно на стр. 66. врло је оскудно), пошто смо се конкретним примерима уверили, да приправници и о овом морају себи белешке да праве. Исто тако није смело изостати ни правило о читању псалтира, јер у многим псалтирима тога правила нема, — требало би бар да се нађе у типик „оваке врсте“, ако хоћемо, да приправници „не погријеше проти црквеном правилу“.

У подели материјала, који нам писац у свом типиком пружа, направљена је — да се најблаже изразимо — права збрка и не даје никаква прегледа; за то ће и бити терет за оне, који буду морали из овога типика учити црквено правило. У предговору обећао нам је писац поделити књигу на „три дијела“, а у самом „дјелу“ пружа нам,

неких осам одељака и један додаток, које је овако распоредио: А. Општа правила васкрсног, седмичног и празничног богослужења (I. васкрсно и недељно богослужење. II. Седмично богослужење. III. Празнично богослужење). Б. Правила за непокретне празнике христове, богородичне и светитељске, на под исто слово ставља: IV. Богослужење у четре-

сетницу. V. Богослужење у педесетницу. VI. О катавасијама и богородичној пјесми. VII. Какво се кад вхóдноје поји. VIII. Правила св. отаца. Дакле: подељена је књига фактички на два дела, од којих први има три а други пет одељака, од којих последњих пет никако под слово Б. нишчеве књиге не потпадају.

(Свршиће се.)

Л И С Т А К.

БЕЛЕШКЕ.

— (Ускрсе у Новом Саду.) Овогодишњи светли ускршњи празник прослављен је у Новоме Саду тако светло и торжанствено — како то до сада ваљда још никада било није. По што је новосадека цркв. општина у напред нарочитом депутацијом умолела Његову Светост г. Патријарха Георгија, да својим служењем увелича прославу ускршњег празника у Новоме Саду, и када је Његова Светост поуздано обећала, да ће ускршње празнике у Новом Саду провести, новосадека цркв. општина учинила је све могуће припреме, да се ускршњи празник у Новом Саду са што већом помпом, блеском и достојанством проведе — како то и приличи присуству српскога Патријарха, који долази да личним својим учешћем увелича славу највећег празника.

Већ при доласку Његове Светости у Нови Сад, на дан велике суботе по подне, поздрављен је св. Патријарх српски Георгије — брујањем звона са свих кула новосадеких срп. прав. храмова и нарочитим поздравом од стране представништва срп. прав. цркв. општине новосадеке. Св. Патријарх дошао је у Нови Сад допраћен пуним бројем свога дворскога свештенства из Карловаца.

На осветку светлога празника „Васкресења Христова“ одржан је уз богослужење Његове Светости величанствен обред „васкрсенија“ са помпезним, величанственим и светлим онходом кроз најлепше улице новосадеке, осветљене и обајане блескавим ватрометима, уз свечани поход и пратњу читаве сатније војништва и уз присуство најмање 4—5000 побожних душа, који су у величанственом обреду и свечаном походу учествовали и побожном чувству чисто раста-

пали. Светла, блескава и величанствена појава тога свечаног обреда, који душу у основи потреса — остаће дуго и дуго у најлепшој успомени код свих Новосађана, који давно нису имали прилике да виде тако свечан и величанствен обред васкрса Христовог.

Први дан Ускрса одслужио је св. Патријарх свету и божанствену литургију у саборној св. Ђурђевској цркви новосадекој уз асетенцију многобројног свештенства. На св. литургији изговорила је Његова Светост кратку али врло лепу и допадљиву беседу, у којој је живим и правим архинастирским речима протумачио ускршњу стихиру: „*Воскресениа день њ просветимса торжествомъ њ дрѣвъ дрѣга ѡбимемъ, рцемъ кратіе и ненавидѣшимъ насъ, простимъ всѣ воскресениемъ*“. Беседа та изговорена устима прве наше црквене поглавице, изговорена нежним, лепим и допадљивим речима, изговорена у данашњем времену и баш у Новоме Саду, устројена и прожмана најузвишенијом хришћанском љубављу, која на ускршњи празник свакога грли и назива браћом и оне, који нас „ненавиде“, опадају и неразложно мрзе — учинила је дубок, снажан и неизгладив утисак на све верне, који су у св. храму том приликом присуствовали. Беседа та св. Патријарха, изговорена у саборној — душом пуној — цркви у Новоме Саду, без сумње је најважнији и најзначајнији моменат у целој прослави и светковању овогодишњег Ускрса у Новоме Саду.

Други дан Ускрса одслужио је св. Патријарх исто тако као и први дан свечану и величанствену литургију у т. зв. „аљманској“ цркви у Новоме Саду.

Његова Светост рукоположила је на архије-

рејској служби Гедеона Томашевића, монаха манастира Шишатовца, први дан Ускреса за ђакона, а други дан за пресвитера.

Новосадска цркв. општина, заступљена већином чланова свога црквенога одбора, депутативно је најусрдније захвалила Његовој Светости г. Патријарху, што је својим присуством и служењем у цркви тако лепо и узвишено увеличао и узнео славу ускршњег празника у Новоме Саду. Његова Светост примајући захвалницу цркв. одбора новосадске цркв. општине, поучила је и саветовала чланове цркв. одбора и депутације, да љубе своју цркву и свој народ, као што су им дедови те светиње љубили.

— (Саборски Одбор) држао је у Карловцима своје седнице од 23. до 30. марта о. г. под председништвом Његове Светости, преузвишеног г. патријарха српског Георгија Бранковића, а у присуству чланова: високопреосвећеног г. епископа пакрачког Мирона Николића, проте Ђ. Влаховића, подпредседника Д. Станковића, дра Т. Недељковића, Ј. Коњовића, Ј. Јагића, Мих. Рогоулића, фискала дра Мих. Полита, секретара И. Тирића и подсекретара дра Л. Секулића. — Прочитан је извештај секретарев о раду саборског одбора од 1. (13.) маја 1890. до краја године 1891. Тај опширни извештај поднеће се сабору, а пошто се из извештаја види, да има на дугу још много саборских трошкова, то је саборски одбор решио, да се дотичне општине по ново позову, да дужне своте саб. трошкова што пре уплате и тиме сметњу што скоријем држању сабора отклоне. Том је приликом још одлучено, да се позову неке управе манастирске, да поднесу своје манастирске рачуне. — Прочитано је више министарских отписа, по којима: одобрена је мировина Димитрију Малетићу, пароху буђановачком, даље, припомоћи из јерархијског фонда црквеним општинама у Салнику од 250 фор., у Вировитици од 200 фор. и у Брестовцу од 100 фор. Ове три општине налазе се у пакрачкој епархији. — Душан Јовановић, адвокат у Новом Саду, потврђен је за епитропа бачке епархије. — Живојину Милићу, пароху у Соки, одобрена је саборским одбором дозвољена мировина од 400 фор. — Примљене су под управу и на руковање две закладе пок. Данила Бањанина за богослове и свештеничке сироте и удовице источно-православне вероисповести у Хрватској. — Александру Јанковићу, умировљеном учитељу бајском, одређена је милостиња од 60 фор. је-

даред за свагда. — Дозначене су годишње плате новим помоћним учитељима српске више девојачке школе у Н. Саду. — Одређена је мировина од 400 фор. пароху Петровићу у Мартоношу. — Светозару Теодоровићу, пароху у Ечки, подарена је припомоћ од 100 фор. из јерархијског фонда ради лечења. — Подељена је мировина од 400 фор. Димитрију Лазићу, пароху у Вашици. — Љубомиру Недељковићу, пароху у Каменици, подарена је из јерарх. фонда припомоћ од 100 фор. ради лечења. — На оправку катедрадне цркве у Пакрацу одобрено је 5000 фор. из неприкосновеног фонда. — У погледу уплаћивања саб. трошкова и верозаконског приноса решено је, да се црквеним општинама обзнани, да те трошкове имају плаћати код благајнице срп. нар. фондова или код епарх. адм. одбора. — Извештаји фискалови узети су на знање. — Примљен је „предлог за уредбу о дисциплинарним правилима за чланове и чиновнике народно-црквених автономних власти“, који је саставио подпредседник саб. одбора Дан. Станковић. — Решено је неколико призива и утока: У спорном предмету обнављања општине молеке потврђено је решење епарх. адм. одбора бачког с тим, да се има што пре успоставити редовно стање у тој општини; — исто тако потврђено је решење епарх. адм. одбора темишварског у ствари меленачке црквене општине, где се има прво избрати нова општина; — у Пирошу има се обновити цела скупштина и црквени одбор; — црквена општина старо-бечејска одбијена је са призивом у погледу разреза за стварање епархијског фонда. — Дозвољено је преко 40.000 хипотекарних зајмова. — У оквиру сабором од г. 1890 установљеног прорачуна састављен је прорачун за годину 1892. По том прорачуну износе народно-црквене автономне потребе за 1892 год. 334.362 фор. 08 н., а приход као покриће 441.652 фор. 73 н., те по томе би сувишак износио 107.290 фор. 66 н. — Решено је неколико предмета, који се тичу залишних парохијалних сесија, односно јерархијског фонда. — У погледу карловачке црквене општине укинута је одлука архијерејског адм. одбора и скупштина је успостављена. Нова општина имаће што пре да доведе у ред општинске рачуне. — Упућени су епитрони епархије бачке, да спроведу неке оправке зградâ на пустари „Сиригу“. — Пошто се из исказа епарх. адм. одбора темишварског видело, да неки пароси никако не плаћају државни порез и екви-

WWW.UNILIB
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

валенат на парохијске сесије, то је саб. одбор одлучио, да епарх. адм. одбор строго упути дотичне свештенике, да што пре плате дужни порез и еквивалент, па ако то не учине, биће саб. одбор по свој прилици принуђен да им одузме сесије и с њима сам рукује, а дотични свештеници добиће само сесионалну одштету. — Поводом смрти блажено-покојног епископа будимског, Арсенија Стојковића, стављена је у записник туга за губитком тога архијереја, а чланови саб. одбора одали су му почаст устајањем и ускликом: „Слава му!“ — Исправљен је текст обвезница за заостатке саборских трошкова и верозаконског приноса, те ће обвезнице гласити само на своту старих саборских трошкова т. ј. пре сабора 1885. године. Трошкови пак за саборе 1885—6 и 1890 имају се неодложно платити, иначе ће се оврхом истерати. У погледу верозаконског приноса има се у обвезницу ставити свота до краја 1889 године. Камата на све то тече од 13. (25.) октобра 1890. — Саборски одбор решио је у овом заседању око 260 предмета.

— (Седница епархијског школског одбора у Темишвару.) Дана 19. (31.) марта 1892. држана је редовна седница епарх. школ. одбора темишварског, у којој је председавао високопреосвештени епископ темишварски г. Никанор Поповић; од чланова били су присутни: др. Бранко Стевановић, потпредседник, Петар Ђурић, парох чаковачки, др. Ранко Гранић, адвокат и Ника Николић, учитељ у Вел. Кикинди. Бележник: Петар Милић, конс. бележник. Известилац: Јован Новаковић, парох као заменик епарх. школ. референта. — Од важнијих предмета, који су у овој седници расправљени и решени помињемо ове: 1.) Узет је на знање отпис кр. уг. министарства богочасти и јавне наставе у предмету наставног плана, израђеног за заводе за образовање забавиља. — 2.) Услед отписа Н. Ц. Ш. Савета, препоручиће се „Домаћи Лист“ Стевана Коњовића, срп. нар. учитеља у Сомбору, свима подручним м. шк. одборима, ради набавке за школ. библиотеке њихове. — 3.) Публиковано је решење Н. Ц. Ш. Савета, којим је избор Јована Тосића, за срп. нар. учитеља у Араду, услед рекурса Милоша Станковића и другога му, одобрен, а рекуровано овдашње решење измењено, те ће се избраном учитељу и декрет издати. — 4.) Публиковано је решење Н. Ц. Ш. Савета, којим је овдашња одлука у погледу суспензије

и умировљења арадског учитеља Стевана Поповића, тако потврђена, да исти учитељ до коначног умировљења свога, $\frac{1}{2}$ учитељске му плате уживати има. — 5.) Услед отписа Н. Ц. Ш. Савета, препоручиће се слике: „Нова очигледна настава. Издање књижаре Луке Јодића у Нов. Саду“ (Цена 4 фор. авр.) свима вероисповедним срп. нар. осн. школама и забавиштима ради набавке. — 6.) Поводом пријаве кр. шк. надзорништва за торонталску жупанију, о нередима, који влада у срп. нар. осн. школама и на м. управи тих школа у Меленцима, изаслат је заменик еп. шк. референта, да ствар извиди и ред успостави. — 7.) Услед оставке Милана Бакића, учитеља у Срп. Боки, постављен је за учитеља привремено Ђура Мирковић; но уједно је општина упућена, да учит. место путем стечаја без одлагања квалификованим лицем попуни и о томе епарх. власти извештај поднесе. — 8.) М. шк. одбор у Иванди упућен је, да упражњено учит. место тамошње путем стечаја попуни, па да не би м. шк. настава уштрба трпила, постављен је за привр. учитеља Коста Лазић. — 9.) Узет је на знање извештај заменика еп. шк. референта, да је на место оболелог учитеља Емила Нинковића у Мокрину, привремено постављен свршени приправник Радослав Николић; но уједно је цркв. општина мокринска позвата, да управи овој поднесе у своје време извештај, у колико би болест реченог учитеља дуже од године дана потрајала. — 10.) Услед извештаја заменика еп. шк. референта, да је привремена учитељица у Срп. Ст. Мартону, Вукосава Бугарскова, оставку дала, са разлога, што је у Куманима за учитељицу изабрана — упућена је цркв. општина у Срп. Ст. Мартону, да стечај ради попуњења упражњеног учит. места у смислу закона распише; но уједно је истој општини примењено, да је иста учитељица по §. 85. шк. уредбе, и §. 14. постојећих дисциплин. правила, дужна још три месеца, од дана оставке јој, учит. звање у Срп. Ст. Мартону отправљати. — 11.) Болној учитељици Темишварско-Фабричкој, Рахили Дорословчевој, продужен је допуст до краја 1891—2 шк. год., за које ће време учит. дужности вршити заменица јој, свршена приправница, Олга Сифиносева. — 12. Неке тужбене пријаве цркв. општине у Срп. Елемиру против тамошњег учитеља Косте Торњанског и обратно, издаће се заменику шк. референта, да их на лицу места извиди и еп. шк. одбору извештај поднесе. — 13. На молбу Мите

Нешковића, кр. жупан. школ. надзорника у Беловару (Хрватској) препоручиће се лист његов, „Нови Васпитач“, орган за педагошку књижевност, свима подручним цркв. општинама, ради набавке за њихове школ. књижнице, најтоплије. — 14. Потврђена су правила „српског забавишта за децу, — Вел. Бечкеречке добротворне задруге Српкиња“, која је тај завод својевољно ставила под надзор овдашње епарх. управе. — 15. Одобрена су правила „Срп. забавишта за децу куманске срп. правосл. црквене општине“, које је сад скоро основано. — 16. Молба Љубомира Малог, учитеља у Ђали, ради уживања баште, евентуално накнаде за ову, издаће се на изјасњење цркв. општини Ђалинској. — 17. Поднесена оригинална учит. сведочба новоизбраног учитеља вел. бечкеречког, Милана Манојловића, поднеће се са свима изборним списима Н. Ц. Ш. Савету ради сталне потврде и издавања декрета. — 18. Сада поднесена оригинална учит. сведочба учитеља Љубомира Малог у Ђали, поднеће се Н. Ц. Ш. Савету, ради сталног одобрења изборног чина и ради издавања декрета. — 19. На молбу српских и романских вероисповедних учитеља у В. Ст. Миклошу, дозвољено је, да се дана 9. априла о. г. може држати учит. збор протопресвитерата арадског са одређеним и од стране овдашњег епарх. школ. одбора одобреним дневним редом. — 20. Поводом поднеска м. школ. одбора у Врањеви, у предмету 100-годишње прославе грофа Стевана Сечевића, великог угар. реформатора, позваће се м. шк. одбор да такве дописе епарх. управи у будуће благовремено саопшти; уједно пак решено је, да се о тој ствари Н. Ц. Ш. Савет извести са молбом, да на надлежном месту поради, да се у напред наше автономне власти у сличним приликама не обилазе. — 21. Тужба Петровоселеке цркв. општине против учитеља тамошњег Милована Кеверешана, издаће се оптуженоме на изјасњење. — Свега је у седници решено до 50 предмета.

— (Српско црквено певачко друштво у Ст. Шовама.) Као што нам јављају из Ст. Шова, склопило се тамо још зимус певачко друштво под руковођењем тамошњег пароха г. Милана Стоје, које је себи ставило у задатак, да научи службу у мушком кору по композицији г. Тихомира Остојића, професора српске вел. гимназије новосадске. Ревносноме свештенику г. М. Стоји пошло је за руком, те је са тим певачком друштвом толико напредовао, да

је друштво први пут певало на служби божјој на Благовести на опште задовољство многобројно сакупљеног народа. Ко у опште зна како се тешко уче и образовани певачи ноталном црквеном појању, лако ће схватити, како је тек тешко сеоске момке учити певати нотално. Јављају нам из Ст. Шова и то, да је услед наредбе консисторјалне заведен тамо и каталог са момцима и девојкама, који сваке недеље и празника долазе у 8 сати у јутру у школу, те им парох тамошњи г. Стоја тумачи јеванђеље и учи их молитвама. Свега момака и девојака, који су оставили школу, има преко 130, који радо и драговољно долазе, те уче и слушају оно што им се зада и говори. Г. Милану Стоји, ревносном пароху ст. шовеком, нека је слава и јавно признање на вољи и труду, којим своје свештеничке и учитељске дужности врши!

— (Палимо чисте воштане свеће у црквама!) Многе наше српске православне црквене општине, међу којима и Панчево и Вршац, изрекле су скупштинским закључком, да се у црквама опет заведу и пале праве воштане свеће. Томе је заиста већ крајње време. Потребно је да се већ једном стане на пут паљењу којекаквих стеаринских и других свећа, које су се као јевтиније али и шкодљивије готово на све стране почеле увлачити у нашу цркву. Ваљало би својски настојати, да се та злоупотреба са свим искорени, те да се свуда по црквама уведу и припаљују у славу божју праве воштанице. Од вајкада је прописано, да се у црквама и при свештеним чинима ван цркве пале чисте воштанице свеће. Праве воштанице не шкоде здрављу као друге којекакве свеће, које су због силног дима шкодљиве не само здрављу, него кваре у цркви иконе и позлату. За уклањање и одстрањење разних свећа из цркве заиста је довољан разлог већ и то, што је дим и чађ од њих шкодљив по здравље човечје. Но научним испитивањем доказало се, да у чистом воску има најмање шкодљивих гасова, дакле и у чистим воштаницама. Чиста воштана свећа за извесно време много мање изгори него свећа од друге какве масе, дакле је ту још нека корист; а даљи и врло важан је разлог и то, што се горењем воштане свеће много мање угљене киселине развије него у парафину и стеарину, и што се најпосле не образује толика водена пара, која у већој маси,

кад горе многе свеће, јако спречава испаравање тела. Из наведених разлога препоручујемо свима нашим црквеним општинама што топлије, да се угледају на одличне општине у Панчеву и Вршцу, те да избаце из цркве којекакве шкодљиве свеће, па да уведу чисте воштанице!

— (Српска православна црквена општина у Бечу) имала је у недељу 29. марта о. г. своју главну скупштину, у којој је председник црквеник Остојић саопштио, да је већи део уређења нове цркве довршен, те се још има само сачекати потврда статута од министарства, па да се црква посвети. За тим је благајник Стова прочитао свој извештај. За градњу цркве и школе исплаћено је 87.839 фор., а годишњи приход од 3600 фор. биће довољно јемство за издржавање пароха, учитеља и црквењака. Пошто је црква била саграђена, остало је било само 567 фор. у каси, те како је одбор одлучио, да се црква има уредити достојно према престолници државној, то су се на ту цел сабирали добровољни прилози, те је до сада сакупљено преко 26.000 фор. — Најпосле је председник предложио, да се устроји убошки фонд у бечкој српској општини, а он ће се за ту племениту сврху својски заузети. Тај је предлог одушевљено примљен. Скупштина је најпосле изразила председнику и благајнику најтоплију захвалност на њиховом дојакошњем неуморном заузимању за унапређење бечке српске општине.

— (Нови српски добротвори.) Око половине марта месеца о. г. преминула је у Темишвару Марија удова Скарлато рођ. Лукачева. По завештају њеном и њезиног раније преминулог мужа Лазара Скарлата припало је њихово имање (кућа у вредности од 50.000 фор.) српској православној црквеној општини темишварској. Као што нам саопштавају, општина ће од тога завештаја установити стипендијску закладу за изучавање неколико питомаца српске народности. Завештана кућа доноси 2500 фор. годишње кирije. Нека је свага честитим добротворима!

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

— Црквене беседе Никанора Грујића, бившег православног српског епископа пакрачког. Издао Димитрије Руварац, парох земунски. (Сав чисти приход ове књиге намењен је фонду за свештеничке удовице и сирочад пакрачке дијецезе.) У Земуну, 1892. Штам-

парија Симе Пајића. Животопис Никанора Грујића XXVIII стр. Предговор издавачев XXXIX. и XXX. стр. Црквене беседе Никанора Грујића 172. стр. (Књига се може добити код издавача г. Димитрија Руварца, пароха у Земуну, по цену од 1 фор. 50 новч.)

После беседа пок. епископа Теофана Живковића, које су не давно штампане, ево нам у лепом облику добро уређених и изданих беседа „Српског Златоуста“ пок. епископа пакрачког, славног и знаменитог јерарха црквеног и родољуба српског, Никанора Грујића. Као што већ наговестисмо, ова ће нам година занета знаменита и значајна бити у историји наше сиромашне црквене књижевности, а нарочито у историји нашег сиромашног цркв. беседништва — јер ево у овој години, у кратком времену једно за другим добисмо два знаменита и монументална дела, којима би се могле поносити и веће цркве и већи славнији народи.

Збирку беседа славнога владике Никанора Грујића ми смо за сада тек површно прелистали, прегледали и прочитали — но пошто нам је бисер одмах у очи сијнуо а при том знајући чије су то беседе, ми хитимо, да их већ сад нашем свету, а особито нашем свештенству најтоплије препоручимо. Ни један свештеник, ни један писмен и свестан члан нашега народа не сме пропустити, а да не набави ове милокрвне, са истинском побожношћу, српским родољубљем, виспреним и генијалним духом писане беседе великана нашег Никанора Грујића. Беседе те треба наше свештенство и наш образовани родољубиви свет јагмице да купује, већ и с тога, да угуши и побије онај прекор издавачев, којему он — са неучешћа у претплаћивању на те знамените беседе — у своме предговору изрази даје. Нама се у опште чини, да је вредни и окретни издавач Никанорових беседа, г. Димитрије Руварац, са својим прекором мало „истрчао“. Јер ми данас не живимо у добу, када је Јефта Ивановић своје „Кратке поучителне беседе“ издавао, већ живимо „у трговачко-практичном“ добу, када излази из моде претплаћивање у опште, већ сваки чека да види најпре робу, па ће тек онда да купује. Ако се је на знамените беседе Никанора Грујића само 208 српских свештеника и родољуба претплатило — ми смо потпуно уверени, да ће се сад, кад је књига света угледала и кад засја својом изредношћу у народу — наћи бар двојном толико

побожних душа и родољуба, који ће — мимо претплату — набавити то бисерје српске књижевности. И кад тако буде — као што ми смело ал сигурно пророштвујемо — онда ће г. Димитрије Руварац јако жалити, што је изрекао онај опори прекор у своме предговору. А да ће тако бити, како ми наговештавамо, за то нам јемчи име Никанора Грујића и књига, збирка његових величанствених беседа, у којима је наслаган у изобиљу бисер и драго камење чисте побожности и истинског родољубља! А ко се неће за бисер грабити!?

— Г. Јован Петровић, кр. професор и срп. прав. катихета на средњим школама у Загребу, благословом Његове Светости г. Патријара Српског Георгија издаје књигу: „Изложјење хришћанске православне вере. Дио I.“

Књига је удешена и спремна за средње школе у Троједници, а биће згодна за све средње школе у опште, тим пре и више, јер књига по градиву и распореду своме стоји на среди између катихисиса за више разреде нар. школа и између научног богословља т. ј. догматике, која се учи у богословском заводу — а ми до сада такве књиге не имајасмо.

Књига ће бити готова, штампана о Бурђевудне. Изнеће од прилике 10 штампаних табака, а цена јој је 80 новч. Моћи ће се добити само код писца и издавача у Загребу.

ЧИТУЉА.

— († Јован Поповић, парох сакулски.) Вршачку епархију, која и онако оскудева у свештеничким кандидатима, немилице гони судбина. Већ у првим часовима нове нам године покоси немила смрт неколико одличних слугу олтара божјег и добрих чувара српског нам народа. Међу овима, који су пре времена оставили свој народ и свој рад недовршен, јесте и сакулски парох Јован Поповић, књижевник српски и сарадник „Срп. Сиона“ са потписом, „ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ ић.“

Покојник се родио у Срп. Боки месеца априла 1826. год. Отац му је био свештеник тамошњи Лазар Поповић. Основне школе свршио је у Стејановци у Срему код деде свог, јереја Теофана Милутиновића, оца пок. митровачког проте и проповедника црквеног, Уроша Милутиновића. Средње школе свршио је у Сарвану, а богословију у Вршцу 1844. год. За тим је учитељевао до 1848. год. у Неготини у Србији. За време мађарске буне, на глас да му је родно место

погорело — похита родитељима у помоћ. После тога постане чиновником код финансијске дирекције у Вел. Бечкереку. Трудом и даром задобије наклоност пок. Данила Стајића, проте бечкеречког, који је посредовао те се оженио са Емилијом, ћерком јереја Симеона Поповића из Бечкереча и постао ђакон бечкеречки.

Покојник је ђаконовао пуних десет година дана на свеопште задовољство; а колико је вредан био, сведочи и то, што је покрај своје незнатне плате, прво 120 фор. а доцније тек 200 фор., са неуморним трудом часно издржавао своју породицу. Предавао је у шегртској школи, давао приватне часове из срп. језика и вршио катихетске дужности на бечкеречкој гимназији.

Био је између првих први покретач срп. читаонице у Вел. Бечкереку, а пошто у то време не беше у вел. бечкеречкој штампарији српских слова — то је на његово заузимање штампаријета набавио и њима одштампао „Вел. Бечкеречки Календар“, који је покојник уредио.

Године 1865. добио је синџелију за сакулску парохију од владике Самуила Маширевића, коју је „на високо повељеније јего Свјатости г. Патријарха“ и наш први историчар г. Иларион Руварац својеручно потписао.

Покојник је своју свештеничку дужност држао за светињу и вавек јој се најсавесније одазивао. Не могу пропустити а да осталом свештенству не прикажем за узор један покојников рад. Наиме није било св. литургије, а да покојник није протумачио св. еванђеље а уз то још извео моралну поуку. Тим је постигао то, да је народ прилежно цркву похађао, а себи је стекао вечно признање и поштовање.

Да је покојник своју пастирску дужност вршио најтачније, сведочи и то, што га је не само његова паства из места, већ и одличније грађанство са свештенством из околине дана 21. фебруара о. г. до вечне куће тужно испратило, не страшећи се ни природне непогоде времена.

Опроштајну реч рекао је г. Јован Стојак, парох идворски, на свеопште задовољство присутне публике, на чему нека му је у име ожалашћене породице овде изречена са признањем јавна захвала.

Покојник је и у друштвеном животу био одликован златним крестом за заслуге са круном. Након своје смрти оставио је иза себе своју верну и ожалашћену супругу Емилију са четири сина и једном ћерком, од којих је најстарији

подеудац у Бач-Кули, други бележник у Србији, трећи трговац у месту Сакули, а четврти трговачки помоћник. Терка му је удомљена за испитаног бележника, а подбележника у Опаву (Банат). Према том и као родитељ заслужује свако признање.

Но пре него што завршимо животопис покојников, ваља нам додати, да је у њему изумрло 11-то свештеничко колена у његовој породици и да он спада међу оне, за којима говоре дела а не празне речи.

Писао је, осим других листова, у „Гласу Истине“ и у „Срп. Сиону“.

Нека је вечна успомена врлом покојнику!
Слава му!
К. Л.

О Г Л А С И.

Бр. 72.

КОНКУРС.

33, 2—3

Ради попуњења од дужег времена већ упражњене парохије Печварско-рац-мечанске са платом VI. класе, отвара се овим по новој конкуренцији.

Проситељи имају своје инштруиране са штемплом од 50 новч. снабђевене молбенице за четири недеље дана од првога уврштења овога конкурса у новинама „Српски Сион“ конвентуалном овом поднети.

Из седнице конвентуала епархије будимске у Сентадереји, 12. марта 1882. држане.

Бр. 177.
конв.

СТЕЧАЈ.

29, 3—3

Овијем се исписује стечај на звање свештеника парохије вараждинско-канижке са платом и наградом све заједно на 1240 фор. уз дужност, да о властитом трошку иде у Канижу служити сваку другу литургију и обављати пригодне дужности свештеничке.

Молитељи имаду нужнима свједоцбама поткријењене молбенице своје преко надлежне конвентуале своје поднети овамо најкасније до 10. (22.) маја о. г.

Из седнице епархијске конвентуале у Пакрацу 17. (29.) марта 1892.

Епарх. конвентуала пакрачка.

О Б Ј А В А.

37, 1—3

Свима потребујућим зајма овим се до знања ставља, да под управом потписаног патроната има око 40.000 фор. расположивог новца за издавање на хипотекаран зајам уз 6% камату.

У Карловци, 15. (27.) марта 1892.

Патронат срп.-прав. велике гимназије карловачке.

Бр. Е. 158.
К. 185. ex 1892.

ЕДИКТ.

38, 1—3

У бракоразводној парници Јелене Дабић рођ. Миланковић из Сомбора, против супруга свога Ђорђа Дабића, бившег становника и трговца сомборског, којему је место пребивања данас непознато, овим се позива исти Ђорђе Дабић, да у року од 90 дана од првог саопштаја овога едикта, потписаној конвентуали или лично предстане, или место свога пребивања обзнани — пошто ће се иначе бракоразводни поступак и без његова учешћа у смислу закона довршити.

Из конвентуале седнице епархије бачке, држане у Новоме Саду 17. (29.) марта 1892.

Конвентуала Епархије Бачке.

Бр. Е. 145.
К. 184. ex 1892.

ЕДИКТ.

39, 1—3

У бракоразводној парници Милоша Кнежевића становника сентомашког, против супруге своје Паве Кнежевић рођ. Живановић, којој је место пребивања непознато, овим се позива уста Паве Кнежевић рођ. Живановић, да у року од 90 дана, рачунајући од првог саопштаја овога едикта, или потписаној конвентуали лично предстане или место свога пребивања конвентуали обзнани — пошто ће се у противном случају бракоразводна парница супруга јој Милоша и без њезиног учешћа по закону довршити.

Из конвентуале седнице епархије бачке, држане у Новоме Саду 17. (29.) марта 1892.

Конвентуала Епархије Бачке.

ОГЛАС ДРАЖБЕ.

30, 3—3

На основу скупштинског закључка срп. прав. цркв. општине у Новом Селу (Réva Ujfalu) а усљед одобрења слав. епарх. управе у Вршцу, расписује се минуендо дражба на дан 26. априла (8. маја) 1892, у 2 сата по подне ради подизања иконостаса, владичанског и богородичног трона.

Процена за зидарску радњу	395 ф. 80 н.
за билдхауерску радњу	825 „ — „
„ браварску радњу	347 „ 50 „
„ позлату	494 „ — „
„ оквире на слике	303 „ — „
„ бојадисање готовог иконостаса 160 „ — „	
„ оба трона	505 „ — „

Свега 3030 ф. 30 н.

Сваки подузимач има по прорачуну при лициципацији 10% пишманлука положити.

Општина задржава себи право, да не мора оном који је најјевтинији већ у којег буде више поверења имала, радњу поверити.

Ближа услова, као и свака појединост у прорачуну може се до дана дражке код перовође ове цркв. општине сазнати.

Ново Село (Réva Ujfalu), 17. (29.) марта 1892.

Будимовић, с. р. Павел С. Јовановић, с. р.
перовођа. председник.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

КОНКУРС.

35, 2—3

Ради попуњења парохије Литобско-Ланчужке са платом VI. класе, отвара се овим конкурсом.

Проситељи имају своје, као што треба интитуиране молбенице, снабђевене са штемплом од 50 новч., за четири недеље дана од првога уврштења овога конкурса у „Српски Сион“ конзисторијуму овоме поднети.

Из седнице конзисторијума епархије будимске у Сентандреји, 12. марта 1892. држане.

Бр. 71.

КОНКУРС.

32, 2—3

Ради попуњења парохије Дуна-Сечујске са платом VI. класе отвара се овим конкурсом.

Проситељи имају своје, као што треба интитуиране молбенице, са штемплом од 50 новч. снабђевене, за месец дана од првог уврштења овога конкурса у новинама „Српски Сион“ конзисторијуму овоме поднети.

Из седнице конзисторијума епархије будимске у Сентандреји, 12. марта 1892. држане.

Бр. 73.

КОНКУРС.

34, 2—3

Ради попуњења парохије Рац-Титошке са платом VI. класе отвара се овим конкурсом.

Проситељи имају своје, као што треба интитуиране молбенице, са штемплом од 50 новч. снабђевене, за четири недеље дана од првога уврштења овога конкурса у новинама „Српски Сион“ конзисторијуму овоме поднети.

Из седнице конзисторијума епархије будимске у Сентандреји, 12. марта 1892. држане.

E. 288.

I. 80. ex 892.

ЕДИКТ.

25, 3—3

Услед бракоразводне тужбе Илије Бабића, трговца у Фаркаждину, позива се овим његова венчана супруга Јулијана рођена Физешан из Уздина, пређе удова Петковић у Ботошу, која је супруга свог злобно оставила и у свет одумарила, да се у року од шест месеци овом духовном суду пријави и место свог пребивања означи, јер ће се — у противном случају — и без ње у овој бракоразводној парници по пропису закона поступити.

Из седнице епарх. конзисторије у Вршцу 24. фебруара (7. марта) 1892. држане.

Бр. 433.
E. K. ex 892.**СТЕЧАЈ.**

28, 3—3

На новоустројену парохију првога разреда у Врелу код Коренице расписује се овим стечај. Рок пријавама до 15. априла 1892. по ст. кал. У Пашком, 12. марта 1892.

Горње-карловачка дијецеза.

СРПСКА КЊИЖАРА И ШТАМПАРИЈА**БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА У НОВОМЕ САДУ**

код „светог Саве“.

Пречасном свештенству и славним српско-православним црквеним општинама препоручујемо **нове црквене тискарије** — које се само код нас добити могу, и које је сл. конзисторија Епархије Бачке наредбом својом од 22. јануара 1892. бр. К. 74. ex 1892. прописала.

- 1.) Урудбени записник (Ексібит-протокол),
- 2.) Прорачун,
- 3.) Списак свештенства и
- 4.) Списак парохија.

Даље препоручујемо и све остале тискарије које на своме стоваришту имамо, као:

Протоколи крешчаемих, вјнчаемих и умерших	20 таб. фор. 1.—
Изводи протокола крешчаемих, вјнчаемих и умерших	20 „ „ —60
Домовни протокол	20 „ „ 1.—
Позивнице у скупштине и одборе	100 ком. фор. 1.—
Благајнички дневник (за турске)	20 таб. фор. —80

Протоколи тврдо увезани

крешчаемих, вјнчаемих, умерших, домовни и урудбени записник:

50 табака фор. 3·50	50 табака фор. 4·50
75 „ „ 5.—	75 „ „ 5·50
100 „ „ 6·50	100 „ „ 7·50
150 „ „ 9.—	150 „ „ 10.—

Увез је са платвени леђи.

Увез је са кожњи леђи.

Поруке обављамо брзо и тачно е платом у наточ (Nachnahme).

Нови Сад, пред Ђурђев-дан 1892.

26, 3—

БРАЋА М. ПОПОВИЋИ.**„Српски Сион“**

излази сваке недеље на великом табаку.

Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду.

Поједини бројеви стају 10 новчића.

Претплата и огласи

шаљу се издавачкој српској књижари и штампарији **Браће М. Поповића** на главној цијаци, а рукописи уредништву „Срп. Сиона“ у Нови Сад. За огласе и објаве плаћа се по 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч.

Рукописи се не враћају.